

Dr BOŽIDAR KRSTIĆ

Neuropsihijatar, vanredni profesor

NEKE SUDSKO-PSIHIJATRIJSKE DIMENZIJE OSUĐENIH ALKOHOLIČARA

Alkoholizam je patološka pojava socio-medicinskog karaktera koja u suštini predstavlja fenomen kako individualne, tako i socijalne patologije.

Alkoholizam i alkohol su u direktnoj relaciji kao uzrok i posledica, uslovljavajući jedno drugo. Upravo, prekomerna i nekontrolisana upotreba alkohola dovodi do alkoholizma, a alkoholizam do povećane upotrebe alkohola (Jovanović Lj.).

Istorijski posmatrano, alkohol i alkoholizam se pojavljuju sa formiranjem ljudske zajednice prateći je u njenom razvoju sve do današnjih dana. Za alkohol su znali Asirci, Sumerani i Egipćani. Prema nekim podacima pronađena je statua u Egiptu stara oko 4.500 godina koja predstavlja radnika u pivari.

Hipokrat je alkoholizam opisivao kao poremećaj: »Pijanstvo je umišljeno, samovoljno izazivanje ludila ...«.

Magnus Hus, profesor Univerziteta u Štokholmu je prvi upotrebio termin alkoholizam, kojim je označio skup poremećaja koji nastaju pod uticajem toksičnog dejstva alkohola. Benjamin, lekar iz Filadelfije, godine 1875. opisuje bolest koja nastaje posle uzimanja alkohola. Thomas Trater je 1788. godine označio alkoholizam kao bolest, koju treba lečiti.

Istraživanja i naučna dostignuća u oblasti alkoholizma poslednjih decenija pružila su sasvim sigurne podatke koji govore da je alkoholizam bolest.

Alkohol se troši na svim kontinentima i gotovo u svim sredinama. Pečat kosmopolitske droge daje mu njegovo svojstvo da, omamljujući psihu čoveka, stvara lažni utisak okrepljenja i moći sa euforijom (Vlajin L.).

Pije se uz obrok i van obroka. Piju i stari i mladi, muškarci i žene. Pije se u veselju i radosti da bi se još više razvesilili, pije se u tuzi da se bol lakše podnese i nevolja zaboravi. Gost se dočekuje i sa njim opršta čašom. Pije se za dobar početak posla, a kada se završi, za srećan završetak. Pije se za »srećan put«, a po dolasku kući za »srećan povratak« (Jovanović J.).

Pesma kaže: »Kada umrem na grob mi zasadite šljivu ranku, pokraj groba kazan postavite, nek se peče i u grob nek mi teče« (Grbeša B.).

Još Plinije Mlađi, rimski književnik pre skoro dve hiljade godina je konstatovao: »... samo čovek pije kad nije žedan, ali ne pije vodu, nego alkoholna pića...« (Jekić U.).

Milioni ljudi širom sveta postali su robovi alkohola, kao i njegove žrtve. Milioni drugih će to postati danas, sutra ili kroz godinu dana. Porez koji društvo plaća alkoholizmu je suviše veliki i sa porastom alkoholizma sve više raste i njegov danak. (Jovanović Lj.).

Horacije je o kralju alkohola pisao: »Kakva čuda sve ne stvara vino. Ono otkriva tajne, potvrđuje i ispunjava naše nade, ohrabruje kukavicu da pođe u boj, oslobađa strašljivi duh tereta, podučava u veštinama. Koga još vesela čaša nije učinila govorljivim, koga nije oslobodila i izvukla iz sirotinje koja ga je davila...« (Jovanović Lj.).

Dejstvo alkohola na ljudski organizam je pouzdano proučeno i dokazano. Upravo, pored poremećaja i oštećenja koja nastaju pod dejstvom alkohola na pojedinim organima, mnogo je značajnije njegovo farmakodinamsko dejstvo na ćelije mozga.

Po navodima Davidovića i Vljajina još je Kraezelin tvrdio da su višak aktivnosti tzv. plus efekti kod alkoholisanih, rezultat oslobađanja nižih nivoa mozga ispod kontrole viših struktura korteksa. Jackson-ova teorija evolucije — disolucije centralnog nervnog sistema, ističe da su najosetljivije najmlađe strukture mozga koje depri-mira alkohol dovodeći do poznate kliničke slike alkoholisanosti.

Poznato je da u stanjima alkoholisanosti dolazi do slabljenja kontrole u ponašanju, kompromitovanja sposobnosti logičnog rasuđivanja i zaključivanja. Dolazi do oslobađanja i pojačanja samopouzdanja, neobuzdanosti i bezobzirnosti. Vrednosti sopstvene ličnosti pred samim sobom rastu, dok se nepotpuno procenjuju opasnosti i rizik. Lako se odlučuje i olako donose odluke i pri tome preuzimaju veoma delikatni poduhvati. Pažnja popušta, dok su emocije oslobođene inhibicije viših psihičkih struktura, usled čega i dolazi do burnog reagovanja na sitne, a često i beznačajne povode, a po tipu reakcije kratkog spoja.

Dugotrajno i nekontrolisano konzumiranje alkoholnih pića vodi ne samo do stvaranja zavisnosti od alkohola, telesnog i duševnog oštećenja zdravlja, već i do socijalne degradacije ličnosti kao i ekonomskog propadanja.

Pod štetnim dejstvom alkohola bolesniku alkoholičaru, otupljuju moralna osećanja, kao i odgovornost prema porodici, radu i društvu. Opada interesovanje za svoj lični izgled i ugled, gubi se osećanje ponosa, dostojanstva i časti (Stojiljković S.).

Ovakve ličnosti postaju egocentrične, moralno degradirane i mentalno deteriorisane sa naznačenim siromaštvom u socijalnim relacijama.

Učinjene konstatacije sasvim jasno ukazuju da alkohol parališe mnoge procese koji su bitni za ponašanje čoveka, a posebno one socijalne komponente psihičkog života koje čoveka drže u okvirima dozvoljenog ponašanja. Označene promene su signifikantno značajne, obzirom da u visokom procentu rađaju društveno negativne posledice i upućuju na povezanost i relacije alkohola i kriminaliteta, pri čemu se alkohol markira kao kriminogeni faktor.

Po profesoru Lj. Jovanoviću alkoholizam kao kriminogeni uzrok pojavljuje se i deluje dvostruko: psihološki i sociološki.

»... Alkoholizam kao psihološki uzrok ogleda se u postojanju psihološke depravacije čoveka, usled čega dolazi do patoloških promena u stavu i ponašanju ovih osoba, kako u odnosu prema licima iz uže i šire socijalne sredine, tako i prema pravilima društvenog ponašanja a u smislu kriminogenog ponašanja. Alkoholičar se ponaša nekontrolisano, egoistično i nagoni. On ne oseća potrebu za solidarnošću sa onima koji nisu slični njemu i ne poštuje prava drugih ljudi, što go i dovodi u različite konfliktne situacije ...«.

»... Alkoholizam kao socijalni uzrok proizilazi iz alkoholizma kao psihološkog uzroka koji mu ne samo prethodi, već ga i uslovljava. Polagano ali sigurno, alkoholičar rida socijalne veze i sve više ostaje usamljen, vezan neraskidivo samo za alkohol. Zbog nerada napušta radno mesto ili biva otpušten sa posla. Time on gubi izvore prihoda i mogućnosti da pomoću sopstvenih sredstava dolazi do alkohola bez koga ne može živeti. Teški materijalni uslovi, koje je sam prouzrokovao svojim ponašanjem odvođe ga u kriminal...«

Kriminalitet prouzrokovan alkoholom pokazuje širok spektar raznovrsnosti. Međutim, u kriminološkim teorijama pravi se razlika između dva osnovna oblika i to: između kriminalnog alkoholizma i alkoholnog kriminaliteta.

Kod kriminalnog alkoholizma, alkohol je glavni, a često i jedini uzrok kriminogenog ponašanja. Kao kriminogeni faktor pojavljuje se gotovo uvek u fazama alkoholisanosti i akutnog napitog stanja. U ovakvim stanjima česte su: svađe, uvrede, klevete, tuče, telesne povrede, ubistva, silovanja, rodoskrvljenja, bludne radnje, saobraćajne nesreće i sl.

Kod kriminalnog alkoholizma, ličnost se kriminogeno ponaša zahvaljujući alkoholu, pri čemu on može biti konzumiran kako od strane alkoholičara, tako i od osoba koje nisu alkoholičari. Kod ovog oblika kriminaliteta prema tome lečenje alkoholizma predstavlja prevenciju kriminogenog ponašanja.

Kod alkoholnog kriminaliteta, alkohol i alkoholizam su dopunski uzroci, uklopljeni u splet, faktora sa kojima sadejstvuju ili vrše ulogu podupirača i stimulatora. Zapravo, konzumiranje alkohola kod ovog oblika nije uzrok, već jedno od sredstava za izvršenje krivičnih dela. Alkohol se javlja kao stimulator za donošenje odluke ili oslonac osobama kolebljivog karaktera. Ovde se, prema tome, radi o ljudima koji su najpre postali kriminalci pa se na njihov kriminalitet nadovezao alkoholizam.

Polazeći od izrečenih konstatacija proizilazi i cilj rada, a u smislu sagledavanja nekih sudsko-psihijatrijskih dimenzija osuđenih alkoholičara.

U cilju realizacije postavljenog zahteva analizirali smo neke parametre kod 102 lica koja su se našla na izdržavanju kazne u Kazneno-popravnog domu u Nišu u prvoj polovini maja meseca 1978. godine. Istraživanjem smo obuhvatili samo ona osuđena lica koja su neuropsihijatrijskim pregledom definisana kao alkoholičari, kao i osobe koje su izvršile krivično delo u alkoholisanom stanju, ali koje nisu

alkoholičari. Ova druga kategorija analiziranih osuđenika obuhvaćena je zbog prisutne pretpostavke da je konzumiranje alkohola primarni ili potpomažući faktor u preduzimanju ili finalizaciji kriminogene radnje.

U kategoriji ispitivanih nije bilo onih učinilaca krivičnih dela nad kojima su izrečene mere bezbednosti obaveznog lečenja od alkoholizma, obzirom da takvih nije bilo.

U ovom radu analiziramo sledeće dimenzije:

1. Način uzimanja alkoholnih pića;
2. raspoloženje odnosno ponašanje u alkoholisanom stanju;
3. da li je krivično delo izvršeno u alkoholisanom stanju;
4. godine starosti u vreme izvršenja krivičnog dela;
5. vrste izvršenih krivičnih dela.

Pri sagledavanju dimenzije načina konzumiranja alkoholnih pića, ispitivana kategorija osuđenih lica je grupisana u 4 kategorije; što se vidi u tabeli br. 1.

Tabela br. 1

Povremeno pije i ne opija se	21	20,59
Povremeno pije i opija se	35	34,31
Svakodnevno pije i ne opija se	16	15,69
Svakodnevno pije i opija se	30	29,41
	102	100%

Brojčani pokazatelji dobijeni ispitivanjem označene kategorije ljudi, pokazuju da je najzastupljenija grupacija osuđenika koji povremeno uzimaju alkoholna pića i pri tome se često opijaju. Ona je zastupljena sa 35 osoba, što čini 34,31% od broja ispitivanih. Na drugom mestu su osobe koje svakodnevno uzimaju alkoholna pića i pri tome se opijaju. Označena grupacija je zastupljena sa 30 lica, što u procentima iznosi 29,41%. Po brojčanoj zastupljenosti na trećem mestu je grupa ljudi koja povremeno uzima alkoholna pića, ali se pri tome ne opija. Oni se pojavljuju u 20,59% slučajeva. Na poslednjem mestu su oni koji svakodnevno piju, ali se takođe ne opijaju. Oni su zastupljeni sa 16 osoba, što čini 15,69%.

Raspoloženje odnosno ponašanje ljudi u alkoholisanom stanju kao dimenzija ispitivanja, proizilazi iz konstatacije dejstva alkohola na centralni nervni sistem, kao i postojanja razlike u raspoloženju i ponašanju kod različitih ljudi. Spektar ponašanja odnosno raspoloženja u alkoholisanom stanju, kao i u fazi alkoholizma je veoma širok i ras-

tegljiv. Međutim, posmatrano sa forenzičkog aspekta on je koncipiran u 4 globalne kategorije, koje se mogu transformisati u ponašanje i raspoloženje sa kriminogenim posledicama i to na sitne i beznačajne povode.

Rezultat ankete dimenzije raspoloženja odnosno ponašanja u alkoholisanom stanju se vide u tabeli br. 2.

Tabela br. 2

	br.	%
veselog raspoloženja i ponašanja	48	47,06
depresivnog raspoloženja i ponašanja	17	16,67
razdražljivog ponašanja	21	20,59
agresivnog ponašanja	16	15,68

Veselo raspoloženje podrazumeva povišen i lako naglašen tonus svih životnih dinamizama, pri čemu se u fazama alkoholisanosti posebno ističu promene u domenu vazomotorike, muskulomotorike i psihomotorike. Označene promene se najčešće pojavljuju u vidu: veselog izraza lica uz postojanje lake zajapurenosti, življih gestikulacija, lakog motoričnog nemira, koji se ispoljava najčešće u obliku igranja, pevanja, pričanja, zadirkivanja i sl.

Prisutno je slobodnije ponašanje, hvalisanje, olako shvatanje, kao i donošenje odluka.

U ispitivanoj grupaciji, sa veselim raspoloženjem u alkoholisanom stanju je bilo 48 osoba, što čini 47,06% od broja posmatranih. Ova grupacija je i najzastupljenija. Na drugom mestu se nalazi grupa osuđenika koji pokazuju razdražljivo ponašanje u alkoholisanom stanju. Ovi se pojavljuju sa 21 osobom ili 20,59%.

Razdražljivo ponašanje, odnosno raspoloženje pokazuje karakteristike izuzetno brze izmene raspoloženja, koje nastaju iz unutrašnjih pobuda. Razdražljivo ponašanje u našem slučaju nastaje kao posledica unošenja alkohola u ljudski organizam. U situacijama postojanja ovakvih promena, dovoljan je i neznatan povod ili bezazlena situacija da deklanšira ponašanje sa teškim posledicama.

Depresivno raspoloženje je takođe jedan od načina emocionalnog ispoljavanja ljudi u alkoholisanom stanju. Ono se karakteriše između ostalog i ozbiljnim a nekada tužnim i žalosnim izrazom lica. Ovakve osobe nakon konzumiranja prvih količina alkohola sve manje i ređe verbalizuju, više ćute uz postojanje nekog unutrašnjeg nezadovoljstva i lake anksioznosti. Označeni oblik emocionalnog ispoljavanja u ispitivanom materijalu se pojavljuje sa 17 osoba ili 16,67%. Na

poslednjem mestu po brojnoj zastupljenosti nalazi se agresivno ponašanje sa procenom od 15,68% od broja posmatranih.

Agresivno ponašanje nakon unošenja alkohola u ljudski organizam podrazumeva verbalni ili fizički napad, na integritet drugih lica, kao i demoliranje objekata, odnosno stvari.

Prateći pojavu alkoholizma i alkoholisanosti u vremenskom periodu izvršenja krivičnog dela odnosno neposredno pre izvršenja krivičnog dela kod 102 lica proizilazi da je 87 osoba neposredno pre izvršenja krivičnog dela uzimalo alkoholna pića, što procentualno iznosi 85,30% od broja posmatranih, samo 15 lica ili 14,70% nije uzimalo alkohol neposredno pre izvršenja krivičnog dela. Ova druga kategorija ispitivanih ljudi sasvim pouzdano se može definisati da pripada grupi alkoholičara, zapravo, grupaciji koja se je odala prekomernom uzimanju alkoholnih pića.

Dimenzija godine starosti osuđenih lica u vreme izvršenja krivičnog dela, analizirana je sa željom da pokaže ne samo brojčanu zastupljenost određenog životnog doba u vršenju krivičnih dela, već i ponašanje određenog životnog uzrasta pod uticajem alkohola, posmatrana sa forenzičnog aspekta.

Pri analiziranju ovoga fenomena, formirane su grupe sa po 5 godina starosti sa izuzetkom životnog doba mlađeg od 20 godina, što se vidi i u tabeli br. 3.

Tabela br. 3

god. star.	br.	%	god. star.	br.	%
18—20	8	7,85	46—50	6	5,87
21—25	25	24,64	51—55	3	2,96
26—30	18	17,95	56—60	—	—
31—35	9	8,92	61—65	3	2,96
36—40	11	10,98	preko 66	4	3,94
41—45	14	13,93			

Ispitivanjem životnog doba osuđenih lica proizilazi da je kategorija uzrasta od 21 do 25 godina starosti najzastupljenija. Kao što se vidi ona se pojavljuje sa 25 osoba, što čini 24,64% od broja posmatranih. Na drugom mestu je grupacija od 26 do 30 godina starosti sa 17,95% slučajeva. Treće mesto pripada životnom dobu od 41 do 45 godine starosti sa 13,93% slučajeva. U odnosu na ostale grupacije visoko se kotira i životno doba do 20 godine starosti. Iz ovog životnog uzrasta je bilo 8 osuđenika.

Analizom vrste izvršenih krivičnih dela od strane alkoholičara i lica u alkoholisanom stanju, koja su i povod izricanja kazne, proizilazi postojanje kao i mogućnost vršenja različitih krivičnih dela, što se vidi u tabeli br. 4.

Tabela br. 4

vrsta kriv. dela	br.	%	vrsta kriv. dela	br.	%
ubistvo	38	37,26	falsifik.	3	2,96
pokuš. ubistva	4	3,92	silovanje	6	5,87
teška tel. povr.	3	2,96	pokuš. silov.	2	1,96
razbojništvo	12	11,74	obljuba	2	1,96
krađe	23	22,55			
pljačka	5	4,90			
prevara	4	3,92			

Iz analiziranog materijala jasno proizilazi veoma visoka zastupljenost najtežeg i društveno najopasnijeg krivičnog dela tj. ubistva, u odnosu na ostala krivična dela. Upravo, ubistvo je izvršilo 38 lica što čini 37,26% od 102 analizirana osuđenika. Po brojčanoj zastupljenosti slede krađe sa 22,55% slučajeva, zatim razbojništvo, silovanje itd.

Analizom su obuhvaćena kao što je već istaknuto samo 102 osuđena lica, koja su neuropsihijatrijskim pregledom definisana kao alkoholičari, kao i osobe koje nisu alkoholičari, ali koje su u vreme izvršenja krivičnog dela bile u alkoholisanom stanju, odnosno posedovale različite koncentracije alkohola u krvi.

Ovakav pristup posmatranja sa forenzičkog aspekta je namerno koncipiran sa ciljem da se pokaže i ukaže na mesto i značaj alkohola ne samo, posmatrano sa aspekta njegovog dejstva na centralni nervni sistem — mozak, već i kao kriminogenog faktora, što je i razlog analiziranja samo određenih dimenzija koje su u direktnoj relaciji sa alkoholom i kriminogenim ponašanjem.

Rezultati naših istraživanja dozvoljavaju mogućnost izvođenja različitih konstatacija, pri čemu će u ovom radu biti poentirane samo neke i to one koje poseduju signifikantne karakteristike.

Način uzimanja alkoholnih pića, posmatrano sa aspekta vremenskog kontinuiteta, kao i zastupljenost pojedinih oblika u vreme izvršenja krivičnih dela signifikantno ukazuje na dominantnu zastupljenost lica koja su izvršila krivična dela u alkoholisanom stanju i koja nisu dijagnostički definisana kao alkoholičari u odnosu na kategoriju alkoholičara.

Kategorija alkoholičara se pojavljuje samo u 29,41% slučajeva od broja posmatranih. To su osobe koje su se odale prekomernom i nekontrolisanom uživanju alkoholnih pića, usled čega je došlo do zavisnosti od alkohola, psiho-somatskog oštećenja zdravlja, socijalne degradacije ličnosti i ekonomskog propadanja. Nastale promene u ličnosti alkoholičara su patološkog karaktera i kao takve su od značaja i uticaja na status i ponašanje ovakvih osoba u socijalnim relacijama, pri čemu su prisutna i ponašanja kriminogenog karaktera.

Realna je pretpostavka da je broj alkoholičara nešto veći u ukupnom sagledavanju njihovog kriminogenog ponašanja, obzirom da ovom studijom nisu obuhvaćeni i alkoholičari nad kojima su izrečene i mere bezbednosti obaveznog lečenja od alkoholizma.

Osuđenici koji su izvršili krivično delo u alkoholisanom stanju, a koji nisu alkoholičari u smislu definicije Svetske zdravstvene organizacije su daleko više zastupljeni u odnosu na alkoholičare. Ova kategorija se u našem istraživanju pojavljuje sa 72 lica, što procentualno iznosi 70,59% od broja posmatranih.

Posmatrano sa sudsko-psihijatrijskog stanovišta kao i aspekta alkohola, učinilac krivičnog dela, u vreme izvršenja krivičnog dela može da se nađe u jednoj od sledećih faza:

— u fazi alkoholisanosti kada je koncentracija alkohola u krvi ispod 0,5 gram. promila,

— u fazi akutnog napitog stanja kada je koncentracija alkohola u krvi iznad 0,5 gram. promila,

— u fazi abnormalnog napitog stanja, kada dolazi do poremećaja većine ili svih psihičkih funkcija pri unošenju veoma malih količina alkohola u ljudski organizam,

— u fazi etilizma ili alkoholizma što podrazumeva hronični alkoholizam, a u smislu definicije svetske zdravstvene organizacije,

— u fazi postojanja alkoholnih psihoza.

Prema tome, kategorija alkoholisanih osuđenika podrazumeva postojanje samo faze alkoholisanosti i akutnog napitog stanja. Upravo, one faze koje mogu biti osnova i povod primene principa *actiones liberae in causa*.

Brojčana zastupljenost kategorije alkoholisanih u vreme izvršenja krivičnog dela upućuje na konstataciju da su društveno najopasnije osobe koje povremeno uzimaju alkoholna pića i pri tome se opijaju. Ova grupacija je najzastupljenija u ispitivanom materijalu. Ona se pojavljuje sa procentom od 34,31% od broja posmatranih. Značajno mesto pripada takođe u grupaciji ljudi koji samo povremeno uzimaju alkoholna pića i pri tome se ne opijaju.

U ukupnom sagledavanju alkoholičara kao izvršilaca krivičnih dela kao i lica koja su izvršila krivično delo u alkoholisanom stanju, posmatrano sa forenzičkog aspekta proizilazi da su društveno opasnija, a u smislu vršenja krivičnih dela, ona lica koja povremeno konzumiraju alkoholna pića, u odnosu na alkoholičare.

Izrečena konstatacija nalazi svoju potvrdu ne samo u načinu dejstva alkohola na centralni nervni sistem, kao intoksicirajućeg sred-

stva, već i u činjenici da je od 102 analizirane osobe, 87 izvršilo krivično delo u alkoholisanom stanju, što procentualno iznosi 85,30% od broja posmatranih.

Analizirana dimenzija raspoloženja, odnosno ponašanje ljudi pod uticajem alkohola, takođe ukazuje i etiketira alkohol ne samo kao potencijalni već i neposredni faktor od značaja u ponašanju kriminogenog karaktera.

Po brojčanoj zastupljenosti veselo raspoloženje je dominantno, ali je daleko značajnije razdražljivo i agresivno ponašanje ljudi u alkoholisanom stanju, posmatrano sa forenzičkog aspekta. Razdražljivost i agresivnost u proučavanom materijalu se pojavljuje kod 37 osoba ili 36,27% slučajeva. Označene emocionalne dimenzije predstavljaju značajnu komponentu koja se često pojavljuje u kriminogenom ponašanju, a posebno u uslovima kada se pojavljuju kao posledica konzumiranog alkohola. U ovakvim situacijama se najčešće izvršavaju teška krivična dela, a u prvom redu ubistva. U prilog označene konstatacije govori i podatak iz analiziranog materijala. Upravo, ubistvo kao najteže krivično delo je najzastupljenije u odnosu na ostala krivična dela. U materijalu je bilo 38 ubistava što predstavlja 37,26% od broja posmatranih. Po učestalosti slede krađe sa 22,55% slučajeva, zatim razbojništava itd.

Godine starosti osuđenika u vreme izvršenja krivičnog dela je značajna komponenta u sagledavanju životnog doba koje se može markirati kao najkriminogeniji uzrast. Prema dobijenim rezultatima, brojčano je najzastupljenije životno doba između 21 i 25 god. starosti. Ono je zastupljeno sa 25 osuđenika ili 24,64% slučajeva. Na drugom mestu se nalazi životno doba od 26—30 godina života, sledi 41—45 godina itd.

Prema dobijenim rezultatima proizilazi da je životno doba od 21 do 30 godine starosti uzrast koji u domenu svojih aktivnosti i ponašanja najviše produkuje sociopatološke posledice. Životno doba između 21 i 30 godine starosti predstavlja u suštini ljudski vek punog razvoja, sazrevanja i radne aktivnosti, što dovodi ljudi i u situaciju veće kontaktibilnosti, među-ljudskih saobraćaja i samopotvrđivanja. Označene konstatacije su svakako od značaja ne samo za pojavu uzimanja alkoholnih pića, a posebno što važi za područje ovoga podneblja, već i za ponašanje sa kriminogenim karakteristikama.

Sagledavajući označenu problematiku sa aspekta dobijenih rezultata našeg istraživanja, možemo da zaključimo:

ZAKLJUČAK

1. Alkohol i alkoholizam predstavljaju sociomedicinski problem, koji u visokom procentu produkuje društveno negativne posledice;
2. Alkohol kao intoksicirajuće sredstvo zauzima veoma značajnu i signifikantnu poziciju u kriminogenom ponašanju ljudi;
3. Kod procenjivanja vrednosti alkohola kao kriminogenog faktora, alkoholisanost i akutno napito stanje predstavljaju najkriminogenije faze alkoholizma. Ova stanja su zastupljena u 70,59% slučajeva.

LITERATURA

1. Grbeša B.; Vlajin L.; Živulović T.: Prevencija i vanbolničko lečenje alkoholičara, Simpozijum o alkoholizmu, Niška Banja, 1976. god.
2. Jovanović L.J.: Alkoholizam i kriminalitet u Beogradu, Niš, 1971. god.
3. Jekić U.: Alkoholizam i društvena higijena, Alkoholizam i društvo, Beograd, 1961. god.
4. Krstić B.: Alkoholizam kao kriminogeni faktor, Medicinski časopis regionalne podružnice Šumadije i Pomoravlja, 1—2, 1977. god.
5. Vlajin L.; Davidović D.: Saobraćajni udesi i alkoholizam na teritoriji Niša, Savetovanje o problemima alkoholizma u Jugoistočnoj Srbiji, Zbornik radova, Niš, 1969. god.

Professeur dr BOŽIDAR KRSTIĆ
neuropsychiatre

QUELQUES DIMENSIONS JURIDICO-PSYCHIATRIQUES DES ALCOOLIKES CONDAMNÉS

— R é s u m é —

L'alcool et l'alcoolisme sont des phénomènes tant de pathologie individuelle que de pathologie sociale. Ils sont en relation directe en tant que cause et conséquence, en conditionnant l'un l'autre.

L'alcool paralyse de nombreux processus qui sont essentiels pour le comportement de l'homme. Les changements indiqués sont significatifs et marquent l'alcool comme facteur criminogène.

L'alcool et l'alcoolisme en tant que causes criminogènes apparaissent et agissent doublement: psychologiquement et sociologiquement.

Dans la théorie criminologique, la criminalité provoquée par l'alcool se manifeste sous deux formes à savoir: l'alcoolisme criminel et la criminalité alcoolique.

En partant des constatations formulées s'ensuit aussi le but du travail, et dans le sens de la pénétration de certaines dimensions juridico-psychiatriques des alcooliques condamnés.

Dans le but de réaliser l'objectif de notre étude nous avons analysé seulement quelques paramètres chez 102 personnes qui purgeait la peine dans l'Établissement pénitentiaire de Niš. Dans nos recherches nous avons pris en considération seulement les personnes condamnées qui sont définies par l'examen neuropsychiatrique comme alcooliques, ainsi que les personnes qui ont commis les actes criminels dans l'état alcoolique, mais qui ne sont pas des alcooliques.

